

1. [redacted], ת.ז. [redacted]
2. עמותת גישה - מרכז לשמירה על הזכות לנוע (ע"ר)

ע"י ב"כ עוה"ד מונא חדאד; אסנת כהן ליפשיץ;
מוריה פרידמן שריר; סיגי בן ארי מ"גישה - מרכז
לשמירה על הזכות לנוע"
רחוב הרכבת 42 תל אביב, 6777008
טלפון: 03-6244120; פקס: 03-6244130
דוא"ל: info@gisha.org

העותרות

- נגד -

1. מתאם פעולות הממשלה בשטחים
2. מנהלת תיאום וקישור לרצועת עזה

ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (מינהלי)
רחוב מח"ל 7, מעלות דפנה, ירושלים.
ת.ד. 49333, מיקוד: 9149301.
טלפון: 02-5419555; פקס: 02-6468053
דוא"ל: DA-JER-civil@justice.gov.il

המשיבים

עתירה מנהלית דחופה

מוגשת בזאת עתירה מינהלית דחופה במסגרתה מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים
לאשר את בקשת העותרת לצאת מרצועת עזה, יחד עם שלושת ילדיה הקטינים, ולעבור לגדה
לביקור אצל אביה החולה בסרטן הושט.

כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות העותרות בעתירה זו, לרבות שכ"ט
עו"ד בצירוף מע"מ כדין.

בשל הדחיפות, לעתירה נלווית בקשה לקיום דיון דחוף.

העתירה נתמכת בתצהיר העותרת שנחתם בפני עורך דין ברצועת עזה ונשלח לח"מ, לאחר תיאום
טלפוני. בשל הקושי בקיום מפגשים בין העותרת לבין ב"כ ובשל דחיפות העתירה, מתבקש בית
המשפט הנכבד לקבל את התצהירים ואת ייפוי הכוח שנחתמו ונשלחו בפקס.

ואלו נימוקי העתירה:

התשתית העובדתית

1. העותרת 1 (להלן: **העותרת**) היא תושבת פלסטינית אשר מענה הרשום בעזה, בת 41, מתגוררת ברצועת עזה, נשואה ואם לששה ילדים.

העתק ת.ז. של העותרת מצ"ב ומסומן ע/1.

2. אביה של העותרת, מר [REDACTED], ת.ז. [REDACTED], בן 75, מתגורר בגדה המערבית. אביה חולה בסרטן הושט התחתון ומעבר ושט-קיבה (Esophageal-Gastric Junction). מצבו הבריאותי קשה מאוד והוא מאושפז תכופות בבתי החולים. הוא סובל מכאבים רבים, במיוחד באזור הבטן, ומקבל טיפול כימותרפי.

העתק הדו"ח הרפואי מיום 7.7.2020 ודו"ח נוסף מיום 27.3.2020 מצ"ב וסומן נספח ע/2.

3. אביה של העותרת סובל גם ממחלות לב ועבר ניתוח לב בסוף חודש מרץ 2020. מאז מצבו מתדרדר והעותרת, אשר לא ראתה את אביה מעל לשנה, מנסה לקבל היתר לצורך ביקורו, אך בשל התפשטות נגיף הקורונה נמסר לה בחודש מרץ כי המעברים סגורים והדבר לא יתאפשר.

4. עם אשפוזו האחרון בתחילת יולי 2020, העותרת פנתה שוב לוועדה האזרחית הפלסטינית כדי להגיש בקשה להסדרת יציאתה מרצועת עזה לגדה יחד עם שלושת ילדיה הקטינים לצורך ביקור אביה החולה. **בוועדה האזרחית מסרו לה כי מאמצע חודש מאי הם אינם מקבלים בקשות וזאת בהתאם להחלטת הרשות הפלסטינית על הפסקת התיאום בינה לבין מדינת ישראל כמחאה על כוונת מדינת ישראל לספח שטחים בגדה המערבית.**

5. אין לדעת מתי יחודש התיאום, אך אין זה מופרך להעריך כי הפסקת התיאום תימשך חודשים.

6. על רקע זה, ביום 12.7.2020, פנתה העותרת באמצעות עמותת "גישה", למת"ק עזה וביקשה את הסדרת יציאתה מרצועת עזה לגדה המערבית, **יחד עם שלושת ילדיה הקטינים:** [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], ת.ז. [REDACTED], ת.ז. [REDACTED], ת.ז. [REDACTED], לצורך ביקור אביה החולה.

למכתב צורפו המסמכים הרלוונטיים והודגשה חובת המשיבים לטפל בבקשתה ההומניטרית של העותרת **על אף שלא הועברה בקשה באמצעות הוועדה האזרחית.**

העתק פניית גישה למת"ק מיום 12.7.2020 מצ"ב ומסומן נספח ע/3.

7. חרף האמור, ומבלי להתייחס לאמור בפניית העותרים, יום למחרת, ביום 13.7.2020, התקבלה תשובת מת"ק עזה לפיה "בקשה בעניין לא הועברה אלינו מהוועדה האזרחית הפלסטינית ועל התושבת לפנות לוועדה, עליה האחריות ולה הסמכות, כאמור, בהעברת הבקשות למת"ק". עוד צוין כי "במסגרת הניסיון למגר את התפשטות נגיף הקורונה הוגבלה בהחלטת הדרג המדיני הכניסה מרצועת עזה למדינת ישראל למקרים ההומניטאריים רפואיים בלבד ועניינה של התושבת אינו נכנס בגדר המקרים האמורים."

העתק תשובת המשיבים מיום 13.7.2020 מצ"ב ומסומן נספח ע/4.

8. החלטה זו עליה נסמכים המשיבים לא צורפה לתגובתם, ולא ידוע לעותרים היכן היא פורסמה, מהו תוכנה, מתי היא התקבלה ועל ידי מי. כן לא ידוע, מתי היא נבחנה מחדש והאם נלקחו במסגרתה בחשבון השינויים במצב המאבק בהתפשטות הנגיף והעדכונים הכמעט יומיומיים בהקלות והגבלות המוטלות בישראל ובגדה המערבית.
9. זאת ועוד, תשובתם הפשטנית של המשיבים מתעלמת במודע מהעובדה המוכרת למשיבים היטב, כי לא ניתן לפנות לוועדה בשל הקפאת פעילותה. משכך, התשובה מתעלמת למעשה, מבקשתה ההומניטרית של העותרת לראות את אביה החולה, במיוחד בתקופה קשה זו. **המשמעות היא אחת: המשיבים מונעים מהעותרת לבקר את אביה החולה, מבלי לבצע כל בחינה לבקשה, על אף שבקשתה עומדת בקריטריונים ההומניטארים המצומצמים שקבעו הם בעצמם ואביה נמצא במצב רפואי קשה.**
10. עניינה של העותרת דגן ממחיש את הפגיעה הכבדה הטמונה בהתנערות ישראל מקיום חובתה לבחון בקשות להיתרים המופנות אליה (אם באמצעות הוועדה האזרחית ואם באמצעים אחרים). חיי משפחה של פלסטינים המתגוררים באזורים שונים נשלטים על ידי מגבלות שמטילה עליהם מדינת ישראל. ההזדמנויות למפגשים משפחתיים הן נדירות ביותר. בעתירה זו, מבקשת העותרת כי תינתן לה האפשרות להיות לראות את אביה החולה, כאשר לא ידוע מתי תהיה לה אפשרות נוספת.
11. העותרת מודעת למצב הקיים כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה. כמיהתה לראות את אביה כה גדולה עד שהוא מוכנה להיכנס לבידוד לשלושה שבועות במתקן ממשלתי אחר חזרתה לרצועה. זאת, בהתאם למדיניות שהוחלה שם על מנת למנוע את התפשטות נגיף הקורונה. עוד בעניין התפשטות הנגיף יצוין, כי המצב ברצועה טוב לאין שיעור מזה שבישראל. עשרות בודדות של מקרים התגלו ברצועה ואך ורק בקרב חלק מהנכנסים לרצועה מבחוץ, אשר הוכנסו מיידית למתקנים הממשלתיים ובכך נמנעה התפשטות המחלה, וכמעט ולא קיים כל סיכון בכניסת העותרת לישראל לצורך **מעבר לגדה** או בחזרתה לרצועת עזה.
12. עוד יצוין, כי העותרת קיבלה היתרים בעבר ליציאה מעזה לגדה, לצורך השתתפות בהלוויה של אמה בשנת 2011 וחתונה של אחותה בשנת 2018, ללא שנתקלה בבעיה כלשהי.
13. כאמור, הסירוב של המשיבים לבקשתה של העותרת הוא לא תוצאה של בחינה פרטנית של בקשתה של העותרת, אלא הסתמכות מוחלטת על שתי החלטות מדיניות גורפות שאימצו המשיבים: (1) אי בחינת בקשות המונחות על שולחנם כל עוד הן אינן רפואיות דחופות ולא הגיעו דרך הוועדה האזרחית הפלסטינית; (2) קיומו של סגר כללי על רצועת עזה "במסגרת הניסיון למגר את התפשטות נגיף הקורונה". נוכח הסירוב הבלתי מידתי ובלתי סביר לבחון את בקשתה ההומניטארית של העותרת מוגשת העתירה דגן.

הטיעון המשפטי

המסגרת הנורמטיבית

14. כניסתם של תושבי רצועת עזה לישראל טעונה היתר מידי מת"ק עזה, בהתאם להסמכה לפי צו הכניסה לישראל (פטור תושבי רצועת עזה) תשס"ה-2005, ובהתאם לסמכויות מפקד האזור לפי חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), תשס"ג-2003.

15. עם עלייתו של שלטון החמאס ברצועת עזה, בחודש יוני 2007, נקבע בהחלטת הקבינט המדיני-בטחוני מיום 19.9.2007 כי לצד הגבלות נוספות, תוטל מגבלה על תנועת אנשים בתוך שטח מדינת ישראל מן הרצועה ואליה. ממועד זה ואילך, יציאתם של תושבי עזה לגדה המערבית, מותנית בעמידה בקריטריונים שנקבעו בשני מסמכי מדיניות כלליים- מסמך משרד הביטחון שכותרתו "מדיניות תנועת אנשים בין מדינת ישראל לרצועת עזה" משנת 2011 (להלן: **מסמך המדיניות**) ומסמך המתפ"ש ששמו "סטטוס הרשאות בלתי מסווג לכניסת פלסטינים לישראל, למעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין רצועת עזה וליציאתם לחו"ל" (להלן: **סטטוס הרשאות**). סטטוס ההרשאות מתעדכן מעת לעת ואמור לשקף איזון בין צרכיה הביטחוניים של ישראל ובין חובותיה המשפטיות כלפי תושבי הגדה והרצועה כאחד. סטטוס ההרשאות הנוכחי מעודכן ליום 6.5.2019.

למסמך המדיניות:

http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/entering_and_exiting_gaza/03.pdf

לסטטוס ההרשאות:

<http://www.cogat.mod.gov.il/he/services/Procedure/%D7%A1%D7%98%D7%98%D7%95%D7%A1%20%D7%94%D7%A8%D7%A9%D7%90%D7%95%D7%AA.pdf>

בקשת העותרת עומדת בקריטריונים

16. בקשת העותרת לביקור אביה החולה היא **בקשה העומדת בקריטריונים שפירסמו המשיבים לתנועת תושבי עזה לצורך ביקור חולה**. זאת בהתאם לסעיף 2(ה) בפרק ב' (שכותרתו סטטוס הרשאות לאוכלוסיה הפלסטינית ברצועת עזה) לסטטוס הרשאות המתיר את:

כניסת תושבי רצועת עזה לישראל (אף לצורך מעבר לאיו"ש או לחו"ל) לביקור קרוב משפחה מקרבה ראשונה הנמצא באשפוז ממושך - לרבות אשפוז במוסד הבראה או אשפוז ביתי הכרוך במעקב וליווי רפואיים - או **החולה במחלה קשה, אשר יש בה חשש לחיי החולה**. (במסגרת זו נלקח

בחשבון גם גילו של החולה).

העתק החלק הרלוונטי בסטטוס ההרשאות מצ"ב ומסומן ע/5.

17. ביקור קרוב משפחה חולה הוא אחד מתוך **נסיבות בודדות** המאפשרות לבן משפחה מעזה לבקר את יקיריו. נוכח האיסור הגורף כמעט לחלוטין שקבעו המשיבים על תושבי עזה לצאת

מהרצועה ועל תושבי ישראל הגדה להיכנס אליה לביקור, פגישות בין בני משפחה, לרבות מקרבה ראשונה, אסורות, למעט במקרים נדירים.

18. חרף האמור, קורה לא פעם שהמשיבים מסרבים לבקשות לביקור חולים, או גוררים רגליים ומתמהמהים במתן מענה ובכך מונעים ביקור אצל קרוב משפחה מדרגה ראשונה החולה במחלה קשה. לעיתים קורה שאי מענה או סירוב לבקשה מסכל את הפרידה מהקרוב בטרם ילך לעולמו. כיום המדיניות הגורפת של המשיבים מגבירה את החשש לסיכול פרידות אלה.

בנסיבות הנוכחיות על מדינת ישראל מוטלת חובה לבחון בקשות הומניטאריות ללא תלות בתיאום פלסטיני

19. לא אחת עמדו המשיבים על הדרישה כי בקשה לקבלת היתר תועבר אליהם אך ורק באמצעות הוועדה האזרחית הפלסטינית. לטענת המשיבים, דרישה זו נובעת מהסכמים בין מדינת ישראל לרשות הפלסטינית. בעבר, עמדו המשיבים על דרישה זו בעת שהוועדה האזרחית פעלה ושיתפה פעולה עם המשיבים. הנסיבות עתה שונות. הרשות הפלסטינית הודיעה כי היא אינה מעוניינת עוד לשתף פעולה עם ישראל ולבצע מולה תיאום. עם זאת, הרשות לא הודיעה כי היא אינה מעוניינת בתנועה תושבים בין רצועת עזה, הגדה המערבית וישראל. הרשות לא הורתה על סגירת הגבולות. הרשות לא מנעה מעבר תושבים פלסטינים. הרשות לא הגבילה את חופש התנועה של תושביה. כל שעשתה הרשות הוא הפסקת פעולות התיאום.

20. כאמור, בתשובה לעותרת, המשיבים מתעלמים מהפסקת התיאום ומהסיבות שהובילו לו. מקריאת התשובה לא ניתן לדעת כלל שהתיאום הופסק. המשיבים מתנערים לחלוטין מאחריותם כלפי העותרת ופועלים בניגוד לעקרונות היסוד של המשפט הישראלי: רשות מנהלית ישראלית, הכפופה לחובת ההגיונות ותום הלב, דורשת מאדם הפונה אליה ותלוי בהחלטותיה לעשות פעולה שאין ביכולתו לעשות מסיבות המוכרות לה היטב.

21. עם האופן בו יצדיקו המשיבים את התנהלותם ניתן להתמודד כבר עתה. המשיבים יבקשו לשכנע את בית המשפט הנכבד, כי אין להם כל סכסוך עם העותרת וכי כל טענה עליו להפנות לרשות הפלסטינית. כאמור בתשובתם "גם בימים אלו ממשיך המת"ק לעבוד כרגיל ומוכן לקבל בקשות מהצד הפלסטיני".

22. טענה זו מהווה התנערות של מדינת ישראל מחובתה הישירה כלפי תושבי רצועת עזה, חובה אשר נובעת מהשליטה הבלעדית של ישראל על המעברים. על האחריות הנובעת משליטה זו עמד אף בבג"ץ 9132/07 אלבסיוני ואח' נ' ראש ממשלת ישראל ואח' (30.1.2008):

"בנסיבות שנוצרו, החובות העיקריות המוטלות על מדינת ישראל ביחס לתושבי רצועת עזה נובעות ממצב הלחימה השורר בינה לבין ארגון החמאס השולט ברצועת עזה; **חובות אלה נובעות גם ממידת שליטתה של מדינת ישראל במעברי הגבול שבינה לבין רצועת עזה**; וכן מהמצב שנוצר בין מדינת ישראל לבין שטח רצועת עזה לאחר שנות השלטון הצבאי הישראלי באזור, אשר בעקבותיו נוצרה לעת הזו תלות כמעט

מוחלטת של רצועת עזה באספקת החשמל מישראל." (ההדגשה הוספה).

23. ועוד. יפים לעניין זה דברי בית המשפט העליון בבג"ץ 1169/09 פורום משפטי למען ארץ ישראל נ' ראש הממשלה פס' 21 (15.6.2009):

"על חובתו של הממשל הישראלי לדאוג לקיום הצרכים ההומניטאריים הבסיסיים של תושבי איו"ש והרצועה עמדה פסיקת בית משפט זה לא אחת. גם אם רצועת עזה נשלטת כיום על ידי תנועת החמאס, אשר הוכרזה ארגון טרור, חיים בה תושבים הזקוקים לשירותים חיוניים לקיום איכות ורמת חיים סבירה ואנושית. ישראל נדרשת להושיט עזרה כדי לאפשר סיפוק צרכים הכרחיים לאוכלוסייה המקומית, שבלעדיה לא יקבלו מענה."

24. מדינת ישראל היא השולטת הבלעדית במעברים. מדינת ישראל היא השולטת בחופש התנועה של תושבי רצועת עזה. מדינת ישראל היא שיצרה את משטר ההיתרים ומחליטה באופן עצמאי ובלעדי על הקריטריונים להנפקתם. מדינת ישראל היא השולטת בהנפקת ההיתרים. הרשות הפלסטינית, באמצעות הוועדה האזרחית הפלסטינית ברצועת עזה, היא רק גורם משני, האמון על וויסות התנועה. משכך, הפסקת פעילות התיאום של הוועדה אינו משנה כהוא זה את חובותיה של ישראל ואינה מפחיתה מחובתה להבטיח כי תנועת האנשים במעבר תימשך.

המגבלות התנועה במעבר בין עזה לישראל בתקופת הקורונה הן הבלתי מידתיות

25. החל מיום 12.3.2020, בהמשך ישיר לסגר שהוטל על הרצועה והגדה בשל חג פורים, הוטלו מגבלות על המעבר בין רצועת עזה והגדה המערבית לישראל בשל החשש מהתפשטות וירוס הקורונה. באותה העת נמסר לוועדה האזרחית הפלסטינית ברצועת עזה כי תנועת אנשים אל מחוץ לרצועה תוגבל לחולים ולמלוויהם, לאזרחים ישראלים, לפלסטינים שמענם רשום בגדה, למקרים הומניטאריים חריגים ולאזרחים זרים. עוד נמסר כי אל הרצועה יורשו להיכנס רק פלסטינים תושבי עזה. יצוין כי מאז 15 במרץ, כל הנכנסים לרצועה מושמים מידית בבידוד ממשלתי למשך 21 יום. נראה כי בזכות מדיניות מחמירה זו, נגיף הקורונה לא התפשט ברצועה.

26. בתשובתו של המת"ק מצוין כי ההחלטה למנוע את מעברה של העותרת מתבססת על החלטת הדרג המדיני, אך זו אינה מצוטטת כלשונה או מצורפת לבקשה. ניסיון לאתר העתק מהחלטת הדרג המדיני לא צלח. ככל הידוע לעמותת "גישה", כל ההודעות מטעם המשיבים הנוגעות לסגירת המעברים בשל הקורונה, מתפרסמות בחשבון הפייסבוק של המתפ"ש בשפה הערבית. בהודעות אלה, החל מיום 10.3.2020 ועד לימים האחרונים, חוזר המתפ"ש ומודיע על כך שתנועה דרך מעבר ארז לרצועה וממנה לא תתאפשר למעט במקרים הומניטאריים וחריגים. אין פירוט אודות הנכלל בגדר מקרים הומניטאריים חריגים. כידוע, המשיבים מתייחסים לרבים מהקריטריונים למעבר מעזה ואליה, הקבועים בסטטוס ההרשאות, כקריטריונים הומניטאריים חריגים, ובכלל זאת יציאה לביקור חולה, יציאה לחתונה או הלוויה ועוד. לפי

המידע שיש בידי עמותת "גישה", ברוב המקרים שבהם התירה ישראל מעבר בעת האחרונה אמנם דובר בחולים במצבים מסכני חיים ומלוויהם, **אולם יש גם מקרים נוספים**.

27. עוד יצוין כי במסגרת הסגר הגורף הודיע המתפ"ש כי לא מאושרת כניסת ישראלים לרצועה ונדרשה עתירה לבית המשפט העליון, בג"ץ 4224/20 אלטייף ואח' נגד אלוף פיקוד דרום ואח', על מנת לאפשר לישראליות שבני זוגן נמצאים בעזה ("משפחות חצויות") להיכנס חזרה לביתן ברצועה. בפרשה זו, לאחר הגשת העתירה, שינו המשיבים את מדיניותם וכיום ישראלים וישראליות שהם חלק ממשפחה חצויה רשאים להיכנס לרצועה.

28. **אנו חיים בתקופה של התפשטות מגפה עולמית שאף אחד, לרבות מומחים, לא יודע מתי היא תיגמר ואיך, ומתי חיינו יוכלו לחזור לשגרה. מדינות העולם נוקטות בהגבלות ובהקלות בהתאם לבחינת המצב באותה עת ובידיעה כי בלי הקלות מסוימות אנשים לא יוכלו להחזיק מעמד מבחינות רבות, ביניהן, מבחינה הנפשית. למרות זאת, בהקשר של רצועת עזה, המשיבים הטילו סגר גורף עד להודעה חדשה וניכרת אדישות מלאה מצידם לצרכים ההומנטיריים של התושבים שם. המניעה הגורפת (והכמעט מוחלטת) בתוקף כבר מעל ארבעה חודשים ללא כל שינוי וללא התחשבות או בחינה של הנסיבות ותוך נקיטה באמצעי שפגיעתו היא החמורה והקשה ביותר. תושבים כגון העותרת, שממילא יכולתם לראות את יקיריהם מחוץ לרצועה מוגבלת ביותר כתוצאה מהסגר הקבוע שמטילה ישראל על הרצועה, חיים בחשש כי לא יוכלו לראות את יקיריהם בעתיד הנראה לעין, גם אם בנסיבות קשות בהם הם מייחלים להזדמנות להיפרד מהם ולהיות איתם ברגעיהם האחרונים. זאת כתוצאה ממדיניות המשיבים המסרבת לבחון את בקשותיהם באופן פרטני בהקשר הספציפי של רצועת עזה (שם אין התשפטות של הנגיף) באופן שיאפשר תנועת אנשים בהתאם למצב באותה עת.**

29. לעומת ההודעה החוזרת על עצמה שוב ושוב אודות סגירת מעבר ארז למעט במקרים הומניטאריים חריגים, ההודעות אודות המעבר בין הגדה המערבית לישראל משתנות מעת לעת בהתאם להערכות **עדכניות** אודות התפשטות הקורונה. כך למשל, ביום 21.3.2020 הודיע המשיב 1 על סגירה מוחלטת של המעברים לאחר שקודם לכן הודיע על תנאים מסויימים לכניסת עובדים מהגדה לישראל. חודש לאחר מכן הודיע המשיב 1 כי כחלק מהמאמצים להחזיר את החיים לשגרה תותר כניסת עובדים לישראל מהגדה בתנאים מסויימים. בתחילת חודש מאי הודיע המשיב 1 כי בשל שיפור יחסי במצב הקורונה והמאמצים להחזיר את החיים לשגרה נפתחים חלק הממעברים וניתן יהיה להנפיק כרטיסים מגנטיים. ב-11.5.2020 מציין המשיב 1 כי בשבוע שעבר נכנסו לישראל 38,000 תושבי גדה ביניהם 21,000 פועלים. ביום 28.5.2020 מודיע המשיב 1 כי החל מיום 31.5 תאפשר כניסת פועלים וסוחרים לישראל מכל מעברי הגדה וכי בניגוד למגבלות עד כה, הנכנסים לישראל לא יאולצו להישאר תקופה ממושכת ויוכלו לעבור באופן יומיומי בין הגדה לישראל. כמו כן בוטלה מגבלת הגיל על הפועלים הנכנסים. כן נכתב, כי תותר כניסה למחזיקי היתרים למטרות מגוונות. ביום 31.5.2020 הודיע המשיב 1 כי היום נכנסו לישראל יותר מ-72,000 פלסטינים מהם 58,000 פועלים וכי **המעברים פועלים במתכונת הרגילה לפני משבר הקורונה**. ביום 25.6.2020 הודיע המשיב 1 על מגבלות מסויימות לכניסת עובדים מהגדה לישראל נוכח העלייה במקרי הקורונה

וכך הוא ממשיך בהודעותיו בהתאם להערכות המצב. כחוט השני עובר בהחלטות מתאם פעולות הממשלה בשטחים מסר ברור לפיו מדינת ישראל פועלת בכל דרך במטרה לשוב לשגרה ולהסיר מגבלות שאינן הכרחיות.

30. באשר לעזה – הזמן עמד מלכת. אין כל שינוי במצב מאז החל הסגר בראשית חודש מרץ והקפיא כמעט לחלוטין את תנועתם של תושבי עזה בין הרצועה לגדה ובין הרצועה לישראל, גם במקרים בהם נפגעות זכויות יסוד כמו הזכות לטיפול רפואי, לחיי משפחה לפרנסה, לחינוך ועוד. למרות המצב הטוב (שהפתיע גם את הרשויות בישראל) בכל הקשור להתפשטות הקורונה ברצועה, נראה כי למשיבים אין כל כוונה או רצון לאפשר לתושבי עזה לחזור לשגרת יומם ולממש את זכויותיהם המצומצמות והבסיסיות ביותר. מדובר בהתנהלות שאינה סבירה ואינה מידתית.

החלטת המשיבים בעניין סגירת המעברים מתעלמת משיקולים רלוונטיים ואינה סבירה

31. כאמור לעיל, מדיניות המשיבים בנוגע לסגירת המעברים בין עזה לישראל היא בלתי סבירה ובלתי מידתית באופן כולל ובוודאי בעניינה של העותרת. כאמור לעיל, במהלך התקופה האחרונה מדינת ישראל הסירה לא מעט ממגבלות התנועה שהוטלו בשל "מצב החירום הנובע מהתפשטות נגיף הקורונה", ישראל מאפשרת תנועת פלסטינים בין הגדה המערבית ובין ישראל כמעט באופן שגרתי ומצב הקורונה בעזה לא מצדיק את הקפאת חופש התנועה לאורך מעל לארבעה חודשים.

32. כאמור, ברצועת עזה יש השתלטות על התפשטות הנגיף וננקטים צעדים בכדי לשמור על מצב זה, שכוללים: כניסה לבידוד במשך 21 ימים של כל מי שנכנס לרצועה. אכן, נכון לעכשיו כל חולי הקורונה שאובחנו בעזה היו במתקני בידוד. מכאן שלא ברור כיצד הסגר הגורף והמתמשך כבר חודשים ארוכים מהווה צעד "במסגרת הניסיון למגר את התפשטות נגיף הקורונה", כטענת המשיבים, ולא ברור אם המשיבים לקחו בחשבון את המצב ברצועת עזה בה אין התפשטות של הנגיף, ואת העובדה כי הרשויות שם נוקטות באמצעים לצורך מיגור התפשטות הנגיף ברצועה. על המשיבים מוטלת החובה לשקול את כל השיקולים הרלוונטיים, ולבחון את התמונה העובדתית המלאה והמדויקת קודם שיקבלו החלטה. הכל נגזר מחובות ההגיונות, הסבירות והשקיפות המוטלות על רשות שלטונית לפי המשפט המנהלי הישראלי וכן עלפי הפסיקה, שלפיה קבלת החלטה מנהלית סבירה מחייבת מידה של זהירות ורצינות בהליך של קביעת העובדות, בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה (בג"ץ 987/94 יורונט קווי זהב (1992) בע"מ נ' שרת התקשורת (16.11.1994), פסי' 11 לפס"ד של השי' זמיר).

33. החלטה סבירה היא החלטה המתבססת על כלל השיקולים הרלוונטיים בנסיבות העניין ומאזנת ביניהם באופן שניתן לכל אחד מהם משקלו הראוי (ר' בג"ץ 1027/04 פורום הערים העצמאיות נגד מועצת מקרקעי ישראל (9.6.2011), סעיף 42 לפסק דינה של השופטת ארבל). נראה כי ההחלטה דן רחוקה מאוד מלהיות החלטה מעין זו.

34. בעניינה של העותרת נדמה כי המשיבים המתעלמו מזכויות ושיקולים רלוונטיים שחובה עליהם לאזנם נוכח המדיניות הגורפת להגביל את התנועה בין עזה לגדה במסגרת המאבק בקורונה. עוד יש לקחת בחשבון, כי איש אינו יודע מתי תמוגר הקורונה ומתי נזכה לשוב

לשגרה. החלטת המשיבים למנוע את מעברה של העותרת וילדיה עד שהמצב ישוב לקודמתו, משמעה כי יתכן שבמשך חודשים ארוכים ואף שנים, לא תוכל העותרת לממש את זכותה וזאת מבלי שיש לכך כל הצדקה. גם טרם התפשטות המגיפה, ישראל הטילה מגבלות תנועה חמורות ביותר על פלסטינים המתגוררים ברצועה ומצב בו ישראל מבקשת להקפיא את האפשרות לנהל חיים תקינים חורג ממתחם הסבירות באופן קיצוני.

35. מכל השיקולים הללו, התעלמו המשיבים או אפשר שלא נתנו להם את המשקל הראוי ועל כן החלטתם שלא לאפשר לעותרת לצאת מעזה לגדה, אינה סבירה.

36. זאת ועוד. גם סירובם של המשיבים לבחון את הבקשה מאחר שלא התקבלה דרך הוועדה האזרחית הפלסטינית מעידה על שרירות וחוסר סבירות. המשיבים אינם נותנים את הדעת לעובדה כי הרשות הפלסטינית עצמה היא שהפסיקה את התיאום, והם מתעלמים מהעובדה כי בתקופה זו קיימת לקונה, שכן אותם נהלי עבודה נמצאים בהקפאה. מצב זה אינו פוטר את המשיבים מאחריותם לטפל בבקשות תושבי רצועת עזה לקבל היתרים וזאת, כאמור, מכוח שליטתה של ישראל על המעברים וחובותיה הנובעות משליטה זו.

37. בנוסף, כפי שמצוין בסטטוס ההרשאות (במבוא לפרק ב'), הוועדה האזרחית אחראית על "ריכוז, סינון ותיעדוף העברת בקשותיהם של פלסטינים מרצועת עזה לצד הישראלי". כיום, בשל הפסקת התיאום עם הצד הישראלי, בקשות הומניטריות מגיעות לצד הישראלי ללא הסינון והריכוז של הוועדה האזרחית. עובדה זו אינו יכולה לפטור את המשיבים מחובתם לבחון בקשות הומניטריות כגון בקשת העותרת, זאת במיוחד כשידוע למשיבים היטב כי בקשות לביקור קרוב מדרגה ראשונה החולה במחלה קשה מועברות תמיד מהוועדה האזרחית, בהיותן הומניטריות ובהתאם לקריטריונים של המשיבים.

38. ההיאחזות בפרוצדורה כאשר השתנו הנסיבות (הפסקת התיאום והמחאה של הרשות הפלסטינית לתוכנית הסיפוח של ישראל) פוגעת קשות לא רק בעותרת, אלא בכל תושבי רצועת עזה. על רקע הפסקת התיאום, מבקשי ההיתרים מרצועת עזה, ביניהם חולים קשים, מוצאים עצמם מחזרים על הפתחים, פונים לארגונים לא ממשלתיים ולארגונים בין-לאומיים ללא כתובת ברורה להגשת הבקשה. ברוב המוחלט של המקרים, למעט במקרים רפואיים **מסכני חיים**, הפונים לא מקבלים את ההיתר הדרוש להם. הכל בשל סירוב המת"ק לטפל בבקשות בשל העובדה שלא הועברה בקשה מהוועדה האזרחית. מדובר בבקשות להיתרים אשר עומדות בקריטריונים המצומצמים ממילא שנקבעו על ידי ישראל. הסיבה בעטיה מדינת ישראל לא מנפיקה את ההיתרים אינה מהותית, אלא פרוצדורלית: כשל בירוקרטי והעדר חלופה ראויה למנגנון התיאום. כמפורט לעיל, סיבה זו אינה יכולה להצדיק את הפגיעה החמורה בזכויותיו הבסיסיות של העותר.

המשיבים הפרו את חובת תום הלב וההגינות של הרשות

39. אחד הכללים החשובים והבסיסיים החלים על רשויות המינהל, הוא החובה להפעלת את סמכויות המינהל בתום לב. הפרתו של כלל זה הוא פגם בהתנהלותה וככזה הוא גם עשוי להביא את בית המשפט להתערב במעשיה (בג"ץ 376/81 משה לוגסי נ' שר התקשורת, לו(2) 449). ברמת הפשטה גבוהה ניתן לומר, שחוסר תום הלב של הרשות המינהלית הוא מושג-על,

שתחתיו חוסות משמעויות רבות שהמשותף להן הוא מצב נפשי של עובדי הרשות המינהלית, ביניהן כוונה להרע, פעולה שלא כדין ביודעין, סירוב לבקשה בשל איבה למגיש הבקשה (בג"ץ **לוגסי**), ניסיון להתחמק מהחלטה, ואי-גילוי מידע מהותי לצד השני (בג"צ 164/97 **קונטרם בע"מ נ' משרד האוצר-אגף המכס והמע"מ** (פורסם בנבו, 4.2.1998)).

40. חובת ההגינות של הרשות אף היא אבן פינה בדיני המינהל הציבורי, בהיותה נאמן של הציבור (בג"ץ 164/97 **קונטרם נ' משרד האוצר**, פ"ד נב(1), 289 (1998); דפנה ברק-ארז, **משפט מינהלי**, כרך א' 276 (2010)). חובת ההגינות נובעת מכך שהשלטון והיחיד אינם שווים-כוחות ואינם שווים-מעמד. השלטון מחזיק כוח ועצמה וחובת ההגינות נועדה לשמש בלם לכוח ורסן לעצמה. הגם שהעותרת אינה אזרח ישראל, הוא עדיין תלוי בהחלטת המשיבים. כל עוד למשיבים השליטה על המעברים והיכולת למנוע את כניסתו לישראל ועל דרך זו לפגוע בזכויות יסוד המוקנות לו, עליהם החובה לנהוג כלפיו במידת ההגינות, כמו כלפי כל פונה התלוי ברשות.

41. חובת ההגינות מחייבת את הרשות לטפל באופן רציני ואחראי בפנייתם של תושבים כדוגמת העותרת, ולא להיצמד לתואנות פרוצדורליות בכדי למנוע בצורה גורפת כל בחינה של בקשות המונחות בפניהם ואליהן צורפות המסמכים הרלוונטיים. מדובר בבקשה שאין ספק שבימים הרגילים הייתה מועברת לידי המשיבים מהוועדה האזרחית. במקום זאת, המשיבים, להם נתונה השליטה על המעברים (ולא לרשות הפלסטינית), נשענים על טענות פרוצדורליות ומסרבים לבחון את בקשה של העותרת לגופה.

42. המשיבים מסרבים לבחון את בקשתה של העותרת והם נמנעים במכוון מלסייע לה כחלק מחובתם ושליטתם על המעברים. עוד הם טוענים לקיומה של החלטת דרג מדיני **גורפת**, מבלי לפרט דבר מעבר: מתי היא התקבלה, מתי נבחנה, מתי הוארך תוקפה, איזה שיקולים נלקחו בחשבון והמשמעויות של הטלת סגר גורף על האוכלוסיה האזרחית ברצועת עזה.

43. בהתנהלותם זו הפרו המשיבים את חובתם להגינות מינהלית ולתום לב מוגבר, החלות עליהם מכוח היותם רשות מינהלית. חובות אלו נובעים מחוסר השוויון המובנה שבין הצדדים כאשר לרשות המידע והכוח להשפיע על זכויותיו וחובותיו של התושב (ראו אליעד שרגא ורועי שחר **המשפט המינהלי**, כרך ג', 179-180 (2008). להלן: **שרגא ושחר**). תפקידו של עובד הרשות הציבורית הוא לשרת את הציבור, לסייע לו בפנייתו לרשות, ולהבטיח שיזכה לטיפול הגון וענייני ולמיצוי זכויותיו.

44. באופן רגיל, הקושי של אזרח מן השורה להתמודד עם הסבך הבירוקרטי הכרוך בפעולת הרשות מחייב את הרשות לזכור את הציווי המקראי "לפני עוור לא תתן מכשול" (ראו פס' 20 לפסק דינו של השופט סולברג בבש"פ 9075/12 **מוחמד ג'אבר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 14.4.2014). ההתנהלות במקרה שלפנינו צורמת שבעתיים כאשר הרשות המינהלית מייצגת כוח כובש, והעותרת משתייכת לאוכלוסייה המוחלשת ביותר, שנגישותה לסיוע ולמידע מהימן מצומצמת מאוד.

הפרת החובה להפעיל שיקול דעת

45. על כל רשות מינהלית מוטלת החובה להפעיל שיקול דעת גם כאשר היא פועלת בהתאם להנחיות ולנהלים שקבעה לעצמה. בכל בקשה המובאת בפניה, על הרשות לבחון אם נסיבות המקרה אינן מחייבות סטייה מהנהל שגיבשה (יצחק זמיר, **הסמכות המנהלית**). הלכה היא שאסור לרשות המינהלית לדחות בקשה המונחת לפניה רק בהסתמך על אותן הנחיות שקבעה לעצמה:

... הלכה שנתקבלה ומסורה היא: רשות אשר קנתה שיקול דעת אסור לה לדחות בקשה המונחת לפניה אך בהסתמכה על הנחיות פנימיות שקבעה לעצמה, ושומה עליה לבדוק כל בקשה ובקשה לגופה, תוך שהיא בוחנת אותה לאור אותן הנחיות... הלכה זו מקובלת מכבר, ובית המשפט לא נלאה מהזכירה שוב ושוב... והנה, כדי שרשות תוכל למלא חובתה זו כראוי, חייבת היא לאפשר לנאשם בכוח להעלות עניינו לפניה" (בבג"ץ 5537/91 אפרתי נ' אוסטפלד, פ"ד מו(3), 501, פס' 24 לפס"ד)

46. הלכה זו יפה שבעתיים כאשר מדובר בבקשות הומנטריות שבבסיסן זכויות חוקתיות ועקרונות יסוד. בפרשת **עדאלה** קבע בפסק דינו הנשיא ברק (כתוארו אז), כי פגיעה בזכות יסוד תהיה חשודה בחוסר מידתיות אם היא נעשית על בסיס גורף ולא על בסיס של בחינה אינדיבידואלית:

הצורך לנקוט באמצעי שפגיעתו פחותה, מונע לעתים קרובות את השימוש בהסדר גורף (flat ban). הטעם לכך הוא שברבים מהמקרים השימוש באמת מידה פרטנית-אינדיבידואלית משיג את התכלית הראויה תוך שימוש באמצעי שפגיעתו בזכות האדם פחותה. עקרון זה מקובל בפסיקתו של בית המשפט העליון (ראו פרשת בן-עטיה, עמ' 15; פרשת סטמקה, עמ' 779). באחת הפרשות... ציינתי כי: המעביד יתקשה לקיים את 'מבחן הפגיעה הקטנה יותר', אם אין לו נימוקים כבדי משקל, שיש בהם כדי לשכנע כי מבחן אינדיבידואלי ימנע הגשמתה של המטרה הראויה אותה הוא מבקש להגשים (בג"ץ 6778/97 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לבטחון פנים, פ"ד נח(2), 358, עמ' 367).

47. במקרים מסוימים פסל בית המשפט מדיניות או החלטה של רשות מינהלית, שהייתה גורפת ומנעה בחינה פרטנית של כל מקרה ומקרה. כך בבג"ץ 6778/97 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לבטחון פנים**, פ"ד נח(2), 358, 367 (2004); בג"ץ 5627/02 **סייף נ' לשכת העיתונות הממשלתית**, פ"ד נח(5) 70 (2004) (להלן: **עניין סייף**) ועוד.

48. בעניין סייף קבע בית המשפט כי הסירוב לתת תעודות עיתונאי לכלל התושבים הפלסטינים, מבלי לבחון את בקשותיהם באופן פרטני, חורג מעקרונות הסבירות והמידתיות שהמדינה חבה בהם. יפים לעניינו, בשינויים המתחייבים, הדברים שנאמרו שם:

הסירוב הטוטלי להעניק תעודות עיתונאי לפלסטינים תושבי האזור... מלמד כי מלאכת האיזון בין שיקולי הביטוי והמידע לשיקולי הביטחון לא נעשתה

כלל, ועל-כל-פנים האיזון שנעשה אינו כדון... **סירוב ללא כל בדיקה אינדיווידואלית** להעניק תעודת עיתונאי בשל מסוכנות אינהרנטית של כל העיתונאים הפלסטינים תושבי האזור – לרבות אלה הזכאים להיכנס לישראל ולעבוד בה – **הוא האמצעי הפוגעני ביותר האפשרי**. אמצעי זה פוגע בצורה חזקה באינטרס לעיתונות חופשית, פגיעה שהיה ניתן למונעה על-ידי בדיקות ביטחוניות אינדיווידואליות" (סעיף 7 לפסק הדין, הדגשות של הח"מ).

49. כמפורט לעיל, בעניינה של העותרת הסתמכו המשיבים בין היתר על המדיניות הכללית של סגר גורף על רצועת עזה, וגם על טענות בנוגע לפרוצדורת העברת הבקשות, זאת מבלי לערוך בדיקה פרטנית ומבלי לקחת בחשבון את נסיבות עניינה של העותרת ולהכיר בחובת הרשות הנובעות משליטתה המוחלטת על המעברים.

המשיבים פוגעים באופן בלתי מידתי בזכויות העותרת ובני משפחתה

50. מחדלם של המשיבים לטפל בבקשתה ההומניטרית הוא בלתי מידתי בשל פגיעתו הקשה בזכויות היסוד של העותרת ובני משפחתה. יוזכר, כי נוכח השליטה של ישראל על מעברי הגבול בין רצועת עזה לבין שטחה ושליטתה על תחומי חיים רבים של תושבי עזה, **מחויבת היא מכוח המשפט הבינלאומי והישראלי לכבד ולהגן על אותן זכויות האדם המושפעות משליטתה**- בראשן ובעיקרן **הזכות לחופש התנועה** של התושבים והזכויות שנגזרות ממימוש חופש התנועה, כגון במקרה דנן הזכות לחיי משפחה תקינים. כאמור לעיל, בית המשפט העליון הכיר בכך שנוכח שליטתה של ישראל על מעברי הגבול, והתלות שפיתחו תושבי עזה בישראל באספקטים רבים, היא מחויבת להבטיח את הצרכים ההומניטאריים של תושבי עזה (בג"ץ אלבסיוני לעיל).

51. במקרה דנן, העותרת וילדיה תלויים בהיתר מהמשיבים על מנת שתוכל לראות את אביה החולה במחלה קשה ושקיים חשש לחייו. **היציאה דרך רצועת עזה לגדה אפטרית רק דרך מעבר ארז שבשליטת ישראל**. ההיתר ממילא יכול להינתן רק בנסיבות שהוצגו בעתירה לעיל. המשיבים מסרבים לבחון את בקשתה של העותרת תוך היאחזות בשני טעמים בלתי סבירים: טענות פרודורליות לעניין אופן קבלת הבקשה, והסגר המתמשך והוגרף ביותר ואשר אינו נשען על בסיס כשלהו ובחינה אמיתית בעניין נגיף הקורונה. הדבר מביא לפגיעה קשה ובלתי הפיכה בזכותה של העותרת לחופש תנועה ולחיי משפחה תקינים.

52. פגיעה זו בזכויותיה של העותרת אסורה כאמור לפי המשפט הבינלאומי ההומניטארי- דיני כיבוש ודיני זכויות האדם- והיא גם כפופה לעקרונות מנהליים וחוקתיים של המשפט הישראלי. עליה לעמוד במבחני הסבירות והמידתיות, אך היא איננה עומדת בהם. פגיעה זו אינה נעשית לתכלית ראויה. אף אם יוכח על ידי המשיבים כי ישנה תכלית כלשהי לפגיעה, הרי שהפגיעה הטמונה בכך לזכויות העותרת עולה על המידה הדרושה לשם הגשמתה של תכלית זו.

53. נוכח כל האמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבים להשיב לבקשת העותרת ולאפשר יציאתה מרצועת עזה לגדה המערבית ולבקר את אביה החולה.

54. לאור התנהלות המשיבים שתוארה לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד גם לחייב את המשיבים בהוצאות העותר, לרבות אגרת בית משפט ושכ"ט עו"ד כדן.

מונא חדאד, עו"ד
ב"כ העותרים

21.7.2020